

“AD ÅRE SKULLE DEN OPVAKTE HJORDDRENG ARBEJDE SIG OP TIL SAMFUNDETS TOP, BLIVE BETROET DE HØJESTE TILLIDSPOSTER, BLIVE HÆDRET SOM RIDDER AF DANNEBROG OG INDTAGE PLADSEN SOM DEN FØRENDE I BONDESTANDENS KONGERÆKKE.

Bonden fra Hejnsvig der blev dansk landbrugs førstemand

I midten Anders Andersen (Landbrugsrådets præsident) og Andreas Heick, der kørte parløb gennem mange år. Privatfoto

Andreas Heick fra Hejnsvig. Privatfoto

Heick ved skrivebordet i Hejnsvig. Privatfoto

Som landbrugspioner og foregangsmand forankret i vestjysk bondemuld viste Andreas Heick igennem årtier vej for bønder over det ganske land og ragede som et fyrtårn op blandt århundredets bondeledere som landbrugets førstemand.

HISTORIE

Louis Bülow forfatter og historiker, Aarhus
redaktion.grindsted@jv.dk

Et erindringsbillede fra en sommerdag engang i fordums dage toner frem. Et kor af lærker triller deres sang over markerne et sted i det vestjyske, hvor en bonde-dreng har travlt med at trække køer hjem til middagsmalkning i stalden. Altid koblet i rækker på fire, altid samme køer i samme række.

Drengen er ude med sin flok tidligt og silde og i al slags vejr, og det hårdføre

liv som hjorddreng vil komme til at forle-
ne ham med en livslang kærlighed og sam-
hørighed med hjemstavn, dyr og naturens
sjæl. Der er ikke et kreatur, han ikke kender,
han véd, hvor harekillingen har sit leje, lær-
ken sit kuld og viben sin rede.

Ad åre skulle den opvakte hjorddreng ar-
bejde sig op til samfundets top, blive be-
troet de højeste tillidsposter, blive hædret
som Ridder af Dannebrog og indtage plad-
sen som den førende i bondestandens kon-
gerække.

Mange årtier senere den 4. februar 1995
sov bondeknøsen fra dengang **Andreas
Heick** – for ham var det – stille ind i lands-
byen Hejnsvig, 83 år gammel. En dag knu-
get af sorg, vemod og triste tanker, men og-
så en dag fyldt med taknemlighed over alt
dét, den gamle bondekæmpe havde givet.

Tilbage står mindet om en visionær land-
brugs-pioner og foregangsmand, der ord-
holdende, uden svig og solidt forankret i
vestjysk bondemuld viste vej for bønder
over det ganske land og som et fyrtårn ragede

de op blandt århundredets bondeledere ...

Vi skruer tid og sted tilbage til den 3. sep-
tember 1911 til en gård i Øster Hovborg, der
tidligere var blevet udstykket fra den legen-
dariske Hovborg Kro. Hvidkalkede bygninger
med stråtag, brønd med træpumpe på gårds-
pladsen og lavloftede stuer oplyst af petrole-
umslygter og -lamper.

Den søndag kom tvillingerne Gregers og
Andreas Kristian Heick til verden i en sø-
skendeslok på syv. De små stuer emmede af
virak og glæde, og naboer, familie og venner
strømmede til fra alle sider for at lykønske
forældrene Kristian og Laura Marie med de
nyankomne.

Andreas Heicks forældre var blevet gift i
1901 og ydede en stor indsats som plantøer
ved hedegården *Lundgård* i Hejnsvig, hvor
de plantede 400 tdr. land hede til med fyr.
Få år senere i 1907 overtog de gården i Øster
Hovborg på 60 tdr. land, hvor en tredjedel
var hede.

Faderen engagerede sig tidligt i lokalsam-
fundet, var med til at oprette brugsforening

og mejeri og blev indvalgt i Sogneråd og
Menighedsråd. Begge forældre var med i In-
dre Mission og holdt Søndagsskole hver an-
den søndag igennem mere end 25 år.

Med en gammel Hovborg-dreng Erik
Thomsen Sørensens ord: "Da jeg var dreng,
var missionens leder en stout gammel gård-
mand, der hed Kristian Heick. Han var et fint
menneske, som mine forældre satte stor pris
på."

Tjente på sønderjysk gård

Helt tilbage fra barnsben stiftede Andreas
Heick bekendtskab med klassiske dyder som
flid, troværdighed og ordentlighed – idealer,
han senere tog med sig ud i livet. På sin klat-
retur mod magtens tinder havde han hjertet
med i bagagen og formåede at forene sit virke
med sjældne kvaliteter som social forståelse
og samfundssind.

Andreas havde sin barndom og opvækst
i trygge kår, gik i den gamle skole i Klelund
og kom tidligt ud at tjene på en gård i det
sønderjyske. Han har fortalt, at det var no-

“ BLANDT MÆRKESAGERNE KAN BLANDT ANDET NÆVNES DEN STORE INDSATS FOR BØNDERNE VEST FOR HØJDERYGGEN, KARTOFFELDYRKNINGENS UDVIKLING OG AFSKAFFELSEN AF VEDLIGEHOUDSESPLIGTEN AF OFFENTLIGE VANDLØB.

Andreas Heick ved gården Marielyst i Hejnsvig. Privatfoto

get af en barsk omgang for "en 15 drig knægt at komme 45 km. hjemmefra, og blive én af 4 karle på en stor sønderjysk gård ... men det modnede også."

Han blev i 1935 gift med sit livs Jenny, født Kristensen og fra Risbøl ved Donslund, og de blev forældre til fem børn: Ernst, Erik, Lilly, Laurits og Betty.

Ti år senere købte parret gården Marielyst på 60 tdr. land tæt ved Hejnsvig by, som de udviklede til et mønsterlandbrug. Snart blev der bygget til med bl.a. en fordobling af svinestaldens areal, indrettet et stort hønsehus, opført maskinhus ligesom stråtaget blev udskiftet.

Engageret i lokalpolitik

Som en dynamisk drivkraft i mange sammenhænge var Andreas Heick igennem mange år med i front i det lokalpolitiske arbejde. Fra 1947 sad han i Mejeriets bestyrelse, i 1950 valgt ind i Hejnsvig Sogneråd, i 1966 Ribe Amtsråd og i 1974 Grindsted Byråd – altid med store stemmetal.

Lokale ildsjæle satte i starten af 1970'erne mange kræfter ind for at få bygget en ny skole i Hejnsvig, og med vægt og autoritet bakkede Jenny og Andreas Heick op om planerne. Hun var i 1966 som første kvinde blevet valgt ind i Hejnsvig Sogneråd og fire år senere i Grindsted Byråd. Man kom i hus – den nye skole i Hejnsvig blev officielt indviet den 16. august 1974.

Mange søgte i årenes løb Andreas' bistand, som hvert år i januar måned, når folk troppede op for at få hjælp til udfyldelse af selvangivelsen. Ofte sad 4-5 tålmodigt i kø i den lune spisestue, der fungerede som ventesal, mens Andreas lavede papirarbejde i den pæne stue. Imens tog Jenny sig godt af de ventende med kaffe og hjemmebag.

Som sindige vestjyder kunne de måske nok være karrige med ord, men Jenny og Andreas Heick fedtede ikke med hjerte- og husrum, og der blev altid taget vel imod dem, der bankede på deres dør. Også vagabonder, bissekrammere og andre skæve eksisterer, der hutlede sig igennem tilvæ-

relsen, småsultede og sov, hvor der nu var plads.

Mange af dem dukkede fra tid til anden op på Marielyst for at gøre en lille handel med deres sæbe, kamme og børster, blandt dem også lokale Egert: "Lille frue, lille frue, skulle der ikke være et stykke sæbe?" Altid fik han solgt sin siew, og i tilgift vankede der en bid brød, inden han fortsatte ned til de lune ovne ved Katrinebjerg Teglværk.

Danske bønders førstemand

Også Landbrugets organisationer havde bud efter Andreas Heick til de tungeste tillidsposter. Det vil føre for vidt at opremse dem alle, men hér er et uddrag: Slaugs Herreds Landboforening, Ribe Amts Landboforening, Foreningen af jydsk Landboforeninger, Samvirkende Danske Landboforeninger, Landbrugsrådet og dets præsidium, Danske kartoffelavlteres og kartoffeltransportørers fællesorganisation.

Som én af de helt tunge drenge satte Andreas Heick sit markante præg på udviklin-

gen indenfor dansk landbrug. Blandt mærkesagerne kan blandt andet nævnes den store indsats for bønderne vest for Højderyggen, kartoffeldyrkningens udvikling og afskaffelsen af vedligeholdelsespligten af offentlige vandløb.

I mange år kørte Andreas Heick et tæt parløb med den navnkundige Anders Andersen, Landbrugsrådets præsident fra 1960-73. Da denne i 1973 blev landets finansminister, overtog Andreas Heick mange af hans tillidshverv, bl.a. som formand for De Jydske Landboforeninger og De Danske Landboforeninger. I en periode *de facto* som danske bønders førstemand.

I det lokalpolitiske landskab, i amtspolitik, på landsplan og i landbrugets organisationer ragede han igennem årtier op blandt dem, der gik forrest. En retsskaffen hædersmand, der altid tænkte mere i substans, mindre på taktik – og personificerede borgerlig anstændighed, længe før begrebet blev opfundet ...